

UPRZYW. WIADOM.

z CUDZYCH

KRAIOW.

A N N O

1731.

z Włoch.

z Rzymu d. 23. Dec. W przeszłą Niedzielę Kárdynał *Ottoboni* IMći Xdża *Zuanelli* Biskupem de *Belluno* w Kościele S. Márka, a Kárdynał *Caraffa* IMći Xiędża *Laurencya Gioeni* d' *Aragona* Biskupem de *Girgenti* w Kościele *Collegij de propaganda fide* konsekrował. Po Konsekracyi Posel Wenecji pomienionych IchMćiow *lautilissime* częstował. W poniedziałek Studenci tuteysi *in honorem* wyniesienia Oycá S. ná Stolicę Apostolską w łacińskim języku ákt publiczny mieli, który się przez trzy dni wieczorem, z wielkim spektatórą *applauzem* odprawił. We wtorek był Konfystorz, po którym Kárdynał *Lampertini* do *Arcona* wyjechał. Ze zaś *Beatissimus* Interes *Don Carlos* do Włoch bez woyny ufacylitować życzy, więc nie tylko wczoráy umysłnego do Wiedniá y do Sewilli w tej materji wykáno, ale też IchMćiow Nuncyuszow list Papiezki zászedł, aby podług swojej instrukcyi w tymże *allaborent*.

z Rzymu d. 28. D. IMć P. Iáblonowski

St. Buski Kolligát Krolowy Imći Fráncuzki przez Turyn, Genuę y Florencyą (gdzie od Krolá y Kroiowy Sárdyńskich tudzież od *Doga* y Senátu Genueskiego, *renerime* był przyięty a Xzc IMć Toskański przez wśzystek czas rezydencyi káretą swoją onemu, przy oddawaniu znaczного prezentu służyć kázal, od Xzuy zaś *Violante* y od Elektorki Wdżiny *Renu* wdowy *gratiosissime* *habebatur*) w tych dniach tu przybył.

z Portugallii.

z *Lisbony* d. 2. Dec. Záwczoráy *Flor-tillá* z 4. wojennych y 22. Kupieckich Okrętow złożoną tu szczęśliwie z wyspy *Macco* stągnęła, która bárdzo bogato łádowná zá wiatrem faworyzującym ztámtąd w 91. dniach przypłynęła y záraz wśzystkie rzeczy zregestrowáno, między niemi znaleziono 17. Tyś. skrzyń z cukrem, 30. Tyś. náprzednicyszych skur, wielką kwotę jedwabiu, bawełny, *Tbe*, *Cafe*, *Ambry*, piżmá &c. a do tego 150. beczek kruszcu złotego y srebrnego y wielkiego szacunku Peret y Dyamentow: tá wyspá *Macco* leży w Azyi w Cc-

w Cesarstwie *Chińskim in circum* Pro-
wincyi *Quantung* nie daleko od Miasta
Quancheu, gdzie co rok kilką dziesiąt
tysięcy Okrętów z różnych nacyi przy-
bywają y wielkie händler prowadzą. Hi-
storycy y Geografowie Państwo *Chiń-
skie* náystarszym na całym świecie bydz.
rozumieć, iakoż sławny Iezuita *Magi-
laus* rodem Francuz w swojej nowey
regeż Państwa *Chińskiego* relacyi pisze,
że tam od roku świata 1693. na 136.
Monarchow rachują y początek swoy od
4038. lat wywodzą. Nazywają się także
Imperium Sinense y wcale mu. na niczym
nie zchodzą, owszem we wszystko *super-
abundanter* opływają y wiele kosztownych
rzeczy do wszystkich Europy Królow wy-
syła.

z Hiszpanii.

z *Sewilij* d. 17. *Dec.* Już tu uniwer-
salny z okazji wycieczenia Oycá S. na
Stolicę Apostolską jubileusz z wielkim
nabożeństwem odprawiono. Ministro-
wie nasi codziennie się z cudzoziem-
skimi znaydują na konferencyách. Ze
zás przez ostatnich z Paryżá tu przyśła-
nych kuryerow *constat*, iż nadziei nie-
má, aby się interes Włoski *amicabiliter*
miał uspokoić; więc powtórny ordynans
Królewski wyszedł, aby Woysko nasze
na 10. Tys. zmocnione było y Bátalli-
on każdy, miał na 750 żołnierzy, oprócz
Officerow. Armatura zaś morská, aby
4. nowo-wybudowanymi Okrętami wo-
iennemi, w Porcie *Corunna* do tych czas
stoiącemi, zmocnioná była y dla tego
pomienione Okręty do *Cadix* przepro-
wadzone, z których jeden 110., drugi
78. Tys. trzeci 64. a czwarty 60. sztuk
armat nosi. To Miasto *Corunna* leży
w Królestwie *Gallicyi*, *quondam* do Ká-
styllii y Leonu należącym, jest wielką
dobrze budowaną, sławną y mocną
Fortecą, má Port bardzo wielki y dla

naturalney pozycyi swojej mocny y sła-
wny, któremu rownego niemá: bo
cokolwiek *vitio natura* niedoskonałego
w nim było, to wszystko *Ars supplevit*
y wyperfekcyowała. R. 1661. Flotta
srebrną o 39. millionách tu szczęśliwie
zawinęła, na którą Angelezykowie w po-
blikskości *Cadix* nadaremnie czekali. W
cyrkumferencyi tuteczney znayduie się
náylepszy *Iassis*. W tym tygodniu ro-
żne Osoby do areztu prowadzono y
po innych za granice wysłano: z iakiey-
by racyi, ieszczé *non constat*. Choroba,
która w *Cadix* ułata była, znowu gra-
fować zaczęła y tego ostatniego tygo-
dnia 168. ludzi umarło.

z *Gibraltaru* d. 20. *Dec.* Postrzeżo-
no przed kilką dniami, że Hitzpánowie
tu w poblikskości w 500. ludu około Re-
trászementu na pewnym klinie ziemi
który od iednego morzá do drugiego
idzie, bardzo pilno robią y na nim for-
tyfikacyą od wschodniej strony zkąd
wszystkie poniższe mieysca ostrzelac
mogą, wysławiono. Dla czego bátami
materiały potrzebne codziennie pod-
wożą, dla robotniká, lecz armaty ża-
dnej do tych czas nie wysadzono na toż
mieysce. Powiadaia iednak, iako y z
Mallaga constat, że woysko niektóre o-
debrało ordynans, aby *instanta nee* po-
másierowało do *St. Roch*, blisko For-
tecy tuteyszey będącego. Robotniká
w tymże retrászementie coráz przyczy-
niaia, ale racyi tey roboty dociec nie
możná; IMé P. *Cavendish* Vice-Admi-
rał iednak umyślnego do Anglii z rela-
cyą *de hocce opere* do Dworu wysłał.

z Francyi

z *Wersalu* d. 1. *Ian.* Przeszłego piąt-
ku Król IMé ztąd do Paryżá dla przy-
pátrowania się Operze *de Phaeton* wy-
iechął, po ktorey do Zámku *de la Mu-
ette* powrócił y tam przenocowałszy,

włobotę szczęśliwie tu zawitał. IMé P. Márkwis de Castellar Pośel Hiszpáński, joróżnych z Ministrámitutecznemi kóferencyách Krolá IMéi do tego przywiodł, że się wielką, w przytomności Xciá de Bourbon y innych zkolligowanych Xiążąt odprawiło *Consultum*, ná którym tenże Minister wniósł, iż IchMé Alliiántowie przeszłego roku Tráktatowi Sewiliyskiemu nie uczynili zádosyć y interes Princypála jego nie mieli ná pieczy, upiáśza záтым, áby Cesarzowi IMéi dálży czas do zmocnienia się w Włoszech y około *Renu*, nie pozwálali, áby mu owizem wojná deklarowára była, czego sobie Princypál jego, ile kiedy się kombinácyi zádnicy spodziewać nie może, iedynie życzy y dálatego ná przyszłą wiosnę tákie wojsko w Włoszech stáwić zechce, áby iámo Cesarzowi ludziem odpor dáć mogło. Ná to Kárdynál de Fleury odpowédziál, że z nászej strony podług ušlárowanego Tráktátu nie tylko dešyrowáne do tránsportu Włoskiego Regimenty, ále iéż oproczytych 50. Tys. wojská záwsze do márszu pogotewiu byće, żéby Interes *Don Carlos* iák náylepiey był obserwowány. *Per consequens* iéżeliby Krol IMé Hiszpáński wojnę z Cesarzem JegoMéiá áštekrowál y całą potęgę do Włoch tránsportowác kázál, tedyby iéż podług Tráktátu Sewiliyskiego od nas y od innych Alliiántow pewnie náznaczone mieć mogł *subsidia*. Przydál y to, że się Krol IMé Fráncúzki rezołwowál, przy Rupturze z Cesarzem IMéá 400. Tys. milicyi do Niderlándu y do *Renu* wysláć, áby Krolowi IMéi Hiszpáńskiemu zupełnie áštyrowál, który się punkt ofstátni Ministróm Hollenderskim nie spodóbál, z rácii, że się takim sposobem wojná záraz około gránicy ich miáštaby záczynać, zrád.życzyli, áby Cesarzá IMéi záraz przy poczátku wojny w

Włoszech *junctis viribus* do tego przywieść, żeby ná Sukcessyá *Don Carlos* pozwolił. Z tym wszystkim po tey Scsyi *in instanti* wytzedł Ordynáns, żeby okręty y Fregáty do tránsportu *Don Carlos* do Włoch deštynewáne, tudzież Regimenty do teyże expedycyi komenderowane ná przyszłą wiosnę w wszelkicy znáydowały się gotowości y zá náypierwszym rozkázem z Flotą Hiszpáńską kombinowác się mogły. Wyšláno iákże do *Strasburgu*, *Hagenauy*, *Landau*, *Kolo Renu*, á do *Arras*, *Sire*, *Rissel*, *Doney*, *Clanbray*, *Charlont* w Niderlándzie leżących Portec Kommissarzów, áby wszyscy kónáležystościámiprowidowane y iám y siám Mágazyny dła siá tysięcy wojská wystáwione były.

z Anglii.

z Londynu d. 31. Dec. IMé P. Gráf de Breglio Pośel Fráncúzki otrzymáwszy w tym tygodniu kilku od Dwórów kuryerów, záwzeráy pártikulárná u Krolá IMéi miał áudycyá, po której z nászemi y Hollenderskim Ministrámi dólgo kórsycowál. Lúbo záś wojsko iák sekretnie *mobilitat*, że *resultatum* decócie nie podobná, to iednak pewná, że wkrótce do ruptury między Cesarzem IMéiá y Alliiántmi Sewiliyskimi przydzie, ile kiedy Kommissarzów ádmirálicyi záśwécl ordynáns, áby deštynowáne do tránsportu Włoskiego Okręty były *in statu* złączenia się *ultrimis Febuarij* z Hollenderską Flotą y wybieżeniá do Portu *Caen*; że záś Hollendrzy ná przyszłą wiosnę w *Hercegowie Geldern* 60. Tys. wojská lołwóć zechá, więc *ssarginar*, że ná instáncyá Poślá Hollenderskiego, kílka Regimentów nászych iám tránsportowane iéż iákóž iúž do róžnych Irláńskich Regimentów wyszedł Ordynáns, áby wszelkie do przyszłej kámpánii uczynili *maxime*

ratoria. IMć P. *Contr' Admiral' Stewart* z Ekwadry z kilku dzieśiąt Okrętów wojennych złożoną y w Indyi zachodnicy do tych czas będącą, co dziennie *redux sperarur.* IMć P. *Fink* zaś na mieysce IMć P. *Gráfia de Chesterfield*, do Hollandyi, *qua Posci*, wyedzie.

z Dánii.

z *Kopenhagi d. 30. Dec.* Zawczoráy rożnych Ministrów cudzoziemskich do partykularney przypuszczono audyencyi między ktoremi IMć P. *Tisley* Minister Angielski Imieniem Pryncypala swego kilka pięknych koń Irländskich Krolowi IMći dał w prezencie. W tym tygodniu wszystkich Pułkownikow doszedł Ordynans, aby nieodwłocznie tu zjechał, ile kiedy na mieysce tych káłowanych Regimentów, nowe werbowne będą.

z Niemiec.

z *Wiednia d. 12. Jan.* Cesarstwo Ich Mć w czerstwym zostając zdrowiu nieco się przy terażniejszy czasie Operami dywertuie. Rekruty nasze o 6. Tyś. w tym tygodniu ku granicy Włoskiej wyszły, dokąd także y konie dla pomienionych Regimentów wkrótce wyjść mają. A lubo już kilka nowych Regimentów wystawiono, jednakże jeszcze na głowę werbują, aby augmentacyá woysk na przyzłą wiosnę wyniesioná byłą. Listy z Konstantynopolu donoszą, że teraz Sultán W. punktualnie Ianczárom Láfy wypłacać y żeby broń položyli, o nich *convenire* kazał, lecz ci pod różnemi pretextami z tego się wymawiają, pretendując. aby niektóre osoby skara ne y Dobrá ich konfiskowane były. Niekontenci także z Bálzy *Bosny*, który tym czasem jest Wezyrem W. oczekiwając na przyjazd *Kiuperli* z Azyi, a to dla tego, że pierwszy jest urodzenia po

zle rządził, iako y zeszły Wezyr W. z Ministrami swemi. Ząd wnoszą, że się wkrótce Dywán *hoc in puncto* zgromadzi y rzecz tę ufacylituie. Podczas ostatney rady *conclusum* było, żeby 25. Tyś. Ianczarów ku granicom Perskim wysłać dla opponowania się *Sofiemu* podbite od Turkow kráie odbierającemu, ale kiedy o tym Ianczárom, ktorých jest na 70. Tyś. *sub armis* powiedziano, *frivolè & negativè* stawiąc się, komendy słuchać niechcieli, aż są *Serafskier* w 50. ludu tamże wyjechać musieli: a Sultán terażniejszy z detronizowanym wstąym Saraiu codziennie prawie miewa konferencye, wszelką z dziećmi y 6. faworytami swemi mając sufficyencyą. Dwor wysłał ordynans do Bálzy *Kiuperli*, aby wszystkich Bálzow y Officerow, ktorzy przed tym przeciwko Persom nieszczerze *agebant*, podusić kazał. Jest iednak *apparencyá*, że o pokoy z Persami *convenietur.* *Gianon Coggia*, który był Kapitanem Bálzą albo Admirálem Flotty tamieczney, z *Salonique* z wygnania rewokowany, y wszystkie Okręty wojenne w Arzenale tamiecznym będące, lubo jeszcze skłonnością do ruputury z Chrześcianami nie widąc, repárovac kázano. Wezyr substytut terażniejszy Połá Weneckiego, podczas audyencyi bádzo kárcesował, mówiąc mu żeby wiázd swoy do Miásta czym prędczy odprawił. IMć P. *Tbalman* Rezydent nasz remonstrował temuż Wezyrowi, że cśo od przeszley rewolucyi ná towary ząd inąd osobliwie z Austuryi y Węgier do Turczech wprowadzone, jest łamaniem y wiolencyą Tráktatu Pássarowickiego, y zaraz też áukcyą zniešiono. Hospodára Wołoskiego Syná zeszłego Hospodára *Mauro Cordato* złożonego z urzędu do więzienia z żoną y z dziećmi wzięto, a dobrá y fortunę jego bádzo wielką, ná terażniejszy Sultána W. konfiskowano.